

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
9 november 2025

Onze referentie
6717383

nota

Opbrengsten burgerdialoog en overige acties i.h.k.v. de beleidsontwikkeling t.a.v. online aangejaagde openbare-ordeverstoringen

1. Aanleiding

U informeren over de stand van zaken van diverse acties op het gebied van beleidsontwikkeling ten aanzien van online aangejaagde openbare-ordeverstoringen.

2. Geadviseerd besluit

- Kennisnemen van de stand van zaken van de diverse acties;
- Kennisnemen van de opbrengsten van de burgerdialoog;
- Instemmen met het versturen van bijgevoegde brief naar de Tweede Kamer, waarin een stand van zaken wordt gegeven van de brede beleidsontwikkeling rondom online aangejaagde openbare-ordeverstoringen en de opbrengsten van de burgerdialoog als bijlage worden gedeeld.

3. Kernpunten

In deze nota wordt u geïnformeerd over het inhoudelijk vraagstuk online aangejaagde openbare-ordeverstoringen, over de reeds afgeronde acties en over lopende acties. De Kamer is eerder in een brief over de acties geïnformeerd. De nu voorliggende brief aan de Kamer is het vervolg daarop, mede ingegeven door een toezegging gedaan in de beantwoording van Kamervragen door het lid Emiel van Dijk (PVV) over de rol van sociale media bij openbare ordeverstoringen (2025Z05072).

4. Toelichting

Met 'online aangejaagde openbare-ordeverstoringen' worden bedoeld (dreigende) fysieke verstoringen van de openbare orde, die online beginnen of online worden versterkt. De praktijk laat zien dat de aard van de online uitingen erg uiteenlopend is, wat betekent dat de inzet van interventies maatwerk vergt. Het is belangrijk dat burgemeesters, de politie en het openbaar ministerie (OM) beschikken over en kennis hebben van handelingsperspectief ten aanzien van online aangejaagde openbare-ordeverstoringen. Dit betreft zowel juridische als niet-juridische interventies.

In de Tweede Kamer is op verschillende momenten gesproken over het handelingsperspectief van burgemeesters, waarbij door een aantal leden is gevraagd om een aanvullende bevoegdheid voor burgemeesters om (preventief) op te treden tegen uitingen. In de Kamerbrief van mei 2024 is een dergelijke

bevoegdheid ontraden omdat de Grondwet preventieve censuur verbiedt.¹ Tevens zijn praktische bezwaren benoemd, waaronder de lastigheid om op te treden tegen anonieme accounts. Geacht werd dat wanneer een maatregel onvoldoende effectief zal zijn, het lastiger is om een beperking van grondrechten te rechtvaardigen.²

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Datum
9 november 2025

Onze referentie
6717383

De Kamer is in deze brief tevens geïnformeerd over de acties in het kader van beleidsontwikkeling tot dan toe. In het kort:

- De Landsadvocaat heeft een analyse gedaan naar de huidige wettelijke bevoegdheden om online aangejaagde openbare-ordeverstoringen tegen te gaan. Hij beschrijft straf-, civiel- en bestuursrechtelijke mogelijkheden en beperkingen.
- Er is een handreiking voor gemeenten gemaakt met betrekking tot online onderzoek door gemeenten.
- Deze wet geeft de burgemeester een tweetal bevoegdheden om de politie – in aanvulling op artikel 3 Politiewet 2012 – in publiek toegankelijke bronnen te laten zoeken naar persoonsgegevens en deze te laten overnemen om ernstige openbare-ordeverstoringen te voorkomen, te beletten of te beëindigen. Er is onderzocht of burgemeesters behoefte hebben aan een voorziening waar zij online content kunnen melden wanneer deze een acuut gevaar oplevert voor de openbare orde.
- Er is een webdossier ontwikkeld waar geïnteresseerden terecht kunnen voor het raadplegen van verschillende publicaties met betrekking tot online aangejaagde openbare-ordeverstoringen.
- Er is een barrièremodel voor online aangejaagde openbare-ordeverstoringen ontwikkeld.
- In aanvulling op het barrièremodel is een integraal afwegingskader in ontwikkeling. Deze adviestool ondersteunt gemeenten bij het maken van een snelle afweging welke interventie maatregelen in een specifieke situatie het beste ingezet kunnen worden.
- Daarnaast is er gewerkt aan een digitale consultatiebox, een virtuele assistent waar lokale bestuurders terecht kunnen voor vragen over een specifieke casus.
- Er worden regelmatig zogenoemde Leerkringen XL georganiseerd door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid met als doel om kennis te delen over de aanpak van online aangejaagde openbare ordeverstoringen.

Burgerdialoog

Dit voorjaar heeft een burgerdialoog over het thema plaatsgevonden op initiatief van JenV. Aan het traject hebben ruim 120 ingelote deelnemers meegedaan. De groep deelnemers vormde een zo goed mogelijke afspiegeling van de samenleving. De centrale vraag was gericht op het (integraal) handelingsperspectief van overheid, bedrijven en burgers. Deelnemers kregen tijdens het traject de kans om inzichten op het vraagstuk en de verschillende dilemma's te delen en mee te denken over mogelijke oplossingen. Het traject had een raadplegend karakter en werd begeleid door een gespecialiseerd en onafhankelijk bureau. De burgerdialoog vond plaats in de periode tussen half mei en begin juli 2025.

¹ Kamerstukken II, 2023/24, 28684, nr. 739.

² Bij de afweging om een dergelijke bevoegdheid te ontraden heeft ook meegespeeld dat de analyse van de Landsadvocaat voorziet in bestaande juridische mogelijkheden om op te treden tegen online uitingen. Voor de burgemeester specifiek noemt de Landsadvocaat dat een noodbevel (art. 175 Gemeentewet) zich hiertoe – onder specifieke omstandigheden – kan lenen.

Datum
9 november 2025

Onze referentie
6717383

De opbrengsten zijn nu opgeleverd. Eerder is aan de Kamer toegezegd dat de opbrengsten met de Kamer zouden worden gedeeld.³ In deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over de opbrengsten van de burgerdialoog en wordt benoemd op welke wijze deze opbrengsten worden meegenomen in de lopende beleidsontwikkeling op dit onderwerp. Dat gebeurt in afstemming met betrokken beleidsdirecties en in samenwerking met stakeholders. De opvolging vindt plaats in samenhang met andere initiatieven en activiteiten die worden uitgevoerd in het kader van de beleidsontwikkeling op dit onderwerp. De opbrengsten van de burgerdialoog worden, nadat de Kamer en de deelnemers zijn geïnformeerd, opgenomen in het webdossier over online aangejaagde openbare ordeverstoringen.

De deelnemers aan de burgerdialoog zullen de opbrengsten ontvangen nadat u er kennis van hebt kunnen nemen. Na afloop van de eerdere drie bijeenkomsten van de burgerdialoog hebben de deelnemers reeds terugkoppelingen ontvangen vanuit het organiserende bureau. Vanaf nu zullen de deelnemers vanuit JenV op de hoogte worden gehouden over wat er met de opbrengsten gebeurt.

Inzichten naar aanleiding van de burgerdialoog:

- Een algemene indruk is dat de groep deelnemers een genuanceerde blik op het onderwerp heeft. Zij hebben ervaren dat het gaat om een complex vraagstuk, waarvoor geen eenvoudige oplossing bestaat.
- De deelnemers zijn tevreden over de organisatie van de burgerdialoog. Zij geven aan dat hun vertrouwen in de overheid is toegenomen door hun deelname aan het traject.
- In het kader van het voorkomen en beheersen van online aangejaagde openbare ordeverstoringen zien de deelnemers een belangrijke rol weggelegd voor overheid en techbedrijven. Daarbij wordt het belang van een goede verbinding met de samenleving benadrukt.
- De opbrengsten van de burgerdialoog bevatten aanknopingspunten die beleidsmatig verder uitgewerkt kunnen worden. De opbrengst sluit daarnaast goed aan bij een verkenning die dit jaar wordt uitgevoerd naar de mogelijkheden voor het opzetten van een meldvoorziening voor burgemeesters. Met een dergelijk meldpunt kan er beter worden opgetreden tegen online berichten.
- Een groot deel van de deelnemers staat gematigd tot positief tegenover de stelling dat het goed is als de overheid actief online meekijkt op mogelijke dreigingen. Het belang van goede waarborgen wordt daarbij onderstreept.
- Oplossingsrichtingen die beleidsmatig niet onder JenV vallen zullen onder de aandacht worden gebracht van de desbetreffende departementen.

4.1. Politieke context

Op 19 maart jl. zijn Kamervragen door het lid Emiel van Dijk (PVV) gesteld naar aanleiding van een nieuwsbericht op Rijksoverheid.nl waarin is aangekondigd dat er een burgerdialoog wordt georganiseerd over de rol van sociale media bij openbare ordeverstoringen.⁴ Deze vragen zijn beantwoord op 9 april jl.⁵ In de beantwoording van de vragen is aangegeven dat de Kamer "in de zomer" wordt

³ Deze toezegging is op 9 april gedaan in de beantwoording van Kamervragen van het lid Emiel van Dijk (PVV) over de rol van sociale media bij openbare ordeverstoringen (2025Z05072).

⁴ [Burgerdialoog over de rol van sociale media bij openbare-ordeverstoringen | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl](#).

⁵ Aanhangsel Handelingen II, 2024-2025, nr. 1890.

geïnformeerd over zowel de opbrengst van de burgerdialoog als de (verwachte) opbrengst van verschillende andere lopende en afgeronde initiatieven die plaatsvinden in het kader van de beleidsontwikkeling op dit onderwerp.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Veiligheid en Bestuur

Daarnaast heeft het lid Michon-Derkzen (VVD) een initiatiefwetsvoorstel aanhangig gemaakt.⁶ Dit voorstel is gericht op het creëren van een bestuursrechtelijke bevoegdheid voor burgemeesters en gezaghebbers (Caribisch Nederland) waarmee een bevel kan worden gegeven aan personen om geplaatste online berichten te verwijderen om online aangejaagde openbare-ordeverstoringen tegen te gaan dan wel te beheersen. De voortgang van het voorstel wordt actief gevolgd. Momenteel ligt het wetsvoorstel ter advisering bij de Raad van State.

Datum
9 november 2025

Onze referentie
6717383

4.2. Afstemming

De uitvoering van de burgerdialoog vond plaats in afstemming met de relevante beleidsdirecties en de communicatie erover met DCOM. Daarnaast is ook de JenV-brede Werkagenda betrokken omdat zij ondersteuning bieden bij het inbedden van het perspectief van burgers bij het ontwikkelen van beleid.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen

- Brief aan de Tweede Kamer over de stand van zaken van de acties met betrekking tot de beleidsontwikkeling (d.d. 14 mei 2024);
- Opbrengsten van de burgerdialoog over de rol van sociale media bij openbare ordeverstoringen;
- Beantwoording Kamervragen lid Emiel van Dijk (PVV) (d.d. 9 april jl.)

⁶ Kamerstukken II, 2024-2025, 36789, nr. 1.